

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 7/2017-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. januára 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Petrom Rakom, Masarykova 13, Prešov, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 39 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 17 C 295/2011 z 28. mája 2014, rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 8 Co 303/2014, 8 Co 304/2014, 8 Co 305/2014, 8 Co 306/2014, 8 Co 307/2014 z 27. apríla 2015 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 134/2016 z 8. septembra 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. októbra 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 39 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn.

17 C 295/2011 z 28. mája 2014, rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 Co 303/2014, 8 Co 304/2014, 8 Co 305/2014, 8 Co 306/2014, 8 Co 307/2014 z 27. apríla 2015 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 134/2016 z 8. septembra 2016 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“ spolu ďalej len „napadnuté rozhodnutia“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že sťažovateľka ako žalovaná bola účastníčkou napadnutého konania vedeného pred okresným súdom, predmetom ktorého bol nárok žalobcu na zaplatenie sumy 5 990,70 € s príslušenstvom z titulu neuhradenej časti fakturovanej sumy za dodané stavebné a rekonštrukčné práce. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 17 C 295/2011 z 28. mája 2014 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) v spojení s doplniacim rozsudkom z 21. júla 2014 a opravným uznesením z 21. júla 2014 zaviazal sťažovateľku zaplatiť žalobcovi 5 388,70 € s 9,5 % úrokom z omeškania od 28. augusta 2011 do zaplatenia, vo zvyšnej časti žalobu zamietol a súčasne zaviazal sťažovateľku na náhradu trov konania. Na základe odvolania sťažovateľky krajský súd napadnutým rozsudkom zmenil rozsudok okresného súdu v spojení s doplniacim rozsudkom tak, že sťažovateľku zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 5 388,70 € s 9,5 % úrokom z omeškania od 28. augusta 2011 do zaplatenia, vo zvyšnej časti žalobu zamietol a zaviazal sťažovateľku na náhradu trov konania. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktoré najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol.

3. Sťažovateľka tvrdí, že napadnutými rozhodnutiami boli porušené jej označené práva podľa ústavy a dohovoru, a v odôvodnení sťažnosti bližšie argumentuje:

«... Počas celého konania pred súdom som poukazovala na to, že zo strany žalobcu boli porušené moje práva spotrebiteľa.

Súdy sa vôbec nevyporiadali s mojim postavením spotrebiteľa (dokonca v rozhodnutí súdu prvej inštancie moje postavenie spotrebiteľa ani nie je konštatované) a porušením mojich spotrebiteľských práv a klamlivým konaním žalobcu, ktoré som podrobne uviedla vo svojich písomných a ústnych vyjadreniach, v ktorých som uviedla aj podrobnú judikatúru a príslušné právne predpisy.

Súdy mi nikdy nezdôvodnili, prečo má žalobca právo na zaplatenie práce navyiac, keď mi ich neoznámil písomne, čo zákon bezpodmienečne požaduje.

Súdy sa pri veci ochrany spotrebiteľa bez dôvodu priklonili na stranu tvrdení žalobcu a teda svojim rozhodnutím ešte viac ochránili postavenie „silnejšieho“, pričom samotný krajský súd konštatuje, že mi patrí postavenie spotrebiteľa, keď moje odvolanie voči súdnemu poplatku bolo dôvodné, s tým, že... som oslobodená od súdneho poplatku.

... Ako účastníkovi konania sa mi postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, keď napr. v konaní pred súdom prvého stupňa boli vykonané dôkazy výsluchom 4 svedkov a to svedok [REDAKOVANÉ], pričom súd sa v konečnom rozhodnutí vyporiadal len so svedkom p. [REDAKOVANÉ] navrhnutým žalobcom a jeho svedeckou výpoveďou. Na výpoveďou mnou navrhovaných svedkov sa súd nezaoberal, s nimi tvrdenými skutočnosťami sa nevyporiadal a ani to nijako neodôvodnil.

V súdnom konaní, tak súd prvej inštancie ako aj odvolací sa vôbec mojimi argumentmi nezaoberali a plne sa stotožnili iba s tvrdeniami žalobcu, ktoré však nijako nepreukázal. Takéto konanie súdu prvého stupňa ako aj odvolacieho súdu považujem za porušenie mojich práv na súdnu ochranu a odňatie možnosti konať pred súdom.

... Mám za to, že súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia vyhodnotil len výsluch žalobcu, s jeho názorom sa stotožnil, pričom nevyhodnotil ďalšie vykonané dokazovanie a zreteľne nevysvetlil, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a čím preukázané a ktoré nie.

Nie je možné, aby súd konštatoval, že nedošlo k uzatvoreniu ústnej dohody o rekonštrukcii dvoch kúpeľní za sumu 2.500 Eur bez toho, aby svoje konštatovanie náležite neodôvodnil a mal za dostatočne preukázané z akých dôkazov vychádzal.

Mám za to, že súdy v tomto konaní porušili moje právo na súdnu ochranu, rozhodli arbitrárne, keď svoje rozhodnutie dostatočne nezdôvodnili, náležite sa nevyrovnali s mojimi argumentmi, bez akéhokoľvek zdôvodnenia svoju argumentáciu opreli výlučne o tvrdenia žalobcu a navyše tak podstatnou otázkou porušenia mojich práv ako spotrebiteľa sa v rozhodnutí vôbec nezaoberal.

V prípade ochrany spotrebiteľa, teda mňa ako slabšej strany, dokonca súd prvej inštancie a zároveň následne aj odvolací súd neprihliadol na zákonné ustanovenie § 54 Občianskeho zákonníka... a dokonca svoje rozhodnutie odklonil od rozhodovacej praxe

všeobecných súdov, ktoré sa v prípade ochrany spotrebiteľa aj skutočne prikláňajú v pochybnostiach výkladu, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší, čo je jednoznačne porušením môjho základného práva na súdnu ochranu...

Tieto vyššie uvedené argumenty som uviedla aj v odvolaní proti Rozsudku súdu prvej inštancie, avšak Krajský súd sa mojimi argumentmi vôbec nezaoberal.

Tieto vyššie uvedené argumenty som uviedla aj v dovolaní, pričom dovolací súd dovolanie odmietol s odôvodnením, že podané dovolanie je procesne neprípustné.

Súdny prvej aj druhej inštancie svojim postupom legitimizovali nečestné a zavrhnutiahodné správanie sa zhotoviteľa, ktorý bez platného podnikateľského oprávnenia, bez písomného potvrdenia o prevzatí objednávky, bez písomnej dohody so mnou a bez písomného upozornenia na práce, navyšil odmenu diela na základe znaleckého posudku, ktorý ohodnocuje úplne iné stavby.

... Napadnuté rozhodnutie a tiež jemu predchádzajúce rozhodnutia sú podľa mňa svojvoľné.

... Za porušenie mojich práv považujem najmä aj skutočnosť, že príslušné orgány rozhodli vo veci bez znalosti skutkového stavu, resp. svoje rozhodnutie založili len na základe tvrdení žalobcu, pričom s mojimi argumenty sa vôbec nevyporiadali.

... Neústavnými rozhodnutiami súdov som aj prišla o majetok, keďže nezákonným rozhodnutím mi bolo odňaté moje právo na zveľadenie a zväčšenie môjho majetku a dôchodku a primerané hmotné zabezpečenie, keďže som bola súdom zaviazaná vyplatiť všetky svoje úspory a požičať si finančné prostriedky a zaplatiť žalobcovi tak obrovskú sumu za práce na 2 kúpeľniach.

... Vzhľadom na okolnosti tejto veci nie je možné považovať postup a rozhodovanie súdov za poskytnutie dostatočne účinného prostriedku nápravy, keď sa všetky orgány odmietli zaoberať podstatnými argumentmi vo veci a súdy rozhodli len na základe tvrdenia žalobcu».

4. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie a nálezom rozhodol o porušení jej v záhlaví označených práv podľa ústavy a dohovoru napadnutými rozhodnutiami, aby napadnuté rozhodnutia zrušil a veci vrátil na ďalšie konanie a priznal sťažovateľke úhradu trov konania.

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Právomoc ústavného súdu v konaní o ústavnej sťažnosti fyzickej osoby podľa čl. 127 ústavy proti rozhodnutiu či zásahom „všeobecných súdov“ je výlučne založená na jeho prieskume z hľadiska dodržania ústavnoprávnych princípov, t. j. či v konaní a rozhodnutí v ňom vydanom (ne)boli dotknuté predpismi ústavného poriadku chránené práva alebo slobody fyzickej (právnickej) osoby. To v danom kontexte znamená, že ani prípadná vecná nesprávnosť rozhodnutia všeobecného súdu nie je sama osebe významná, lebo konanie o sťažnosti nie je pokračovaním konania, v ďalšej inštancii mimo rámec všeobecného súdu a ústavnému súdu v ňom zásadne neprislúcha, aby v jeho rámci prehodnocoval skutkové a právne závery všeobecného súdu alebo zjednocoval ich judikatúru (I. ÚS 76/2015).

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom

prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Predmetom sťažnosti je sťažovateľkou namietané porušenie jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 39 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru rozsudkom okresného súdu sp. zn. 17 C 295/2011 z 28. mája 2014, rozsudkom krajského súdu sp. zn. 8 Co 303/2014, 8 Co 304/2014, 8 Co 305/2014, 8 Co 306/2014, 8 Co 307/2014 z 27. apríla 2015 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 134/2016 z 8. septembra 2016.

9. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Podľa čl. 39 ods. 1 ústavy občania majú právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe a pri nespôsobilosti na prácu, ako aj pri strate živiteľa. Podľa čl. 39 ods. 2 ústavy každý, kto je v hmotnej núdzi, má právo na takú pomoc, ktorá je nevyhnutná na zabezpečenie základných životných podmienok. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne. Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch... Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom...

II.1 K namietanému porušeniu označených práv napadnutým rozsudkom okresného súdu

10. Ústava nezakotvuje ústavný súd ako jediný a výlučný orgán ochrany základných práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb. V zmysle princípu subsidiarity formulovaného v čl. 127 ods. 1 ústavy (ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd) nemal ústavný súd právomoc preskúmať rozsudok okresného súdu, keďže právomoc rozhodnúť o ochrane práv sťažovateľky, ktoré ním údajne mali byť porušené, mal v rámci riadneho inštančného postupu a prostredníctvom odvolania krajský súd, pričom podanie odvolania sťažovateľka aj využila, hoci s nie priaznivým výsledkom. Sťažnosť bola preto v tejto časti odmietnutá pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie a rozhodnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (I. ÚS 103/02, III. ÚS 70/02).

II.2 K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu

11. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 221/05).

12. Podstatou sťažnosti je námietka nesprávnych právnych záverov konajúcich súdov, ktoré sú podľa sťažovateľky arbitrárne a svojvoľné, námietka nedostatočného odôvodnenia napadnutých rozhodnutí, v ktorých sa konajúce súdy nevysporiadali s podstatnou argumentáciou sťažovateľky, a tým jej odňali možnosť konať pred súdom ako aj prístup k súdnej ochrane.

13. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať

ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

14. Prvoradou úlohou ústavného súdu je ochrana ústavnosti, a nie ochrana zákonnosti, čo je prejavom doktríny, že všeobecný súd pozná právo („iura novit curia“). Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležité zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (mutatis mutandis napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 50/04, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06). O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a sú v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

15. Pri posudzovaní otázky, či mohlo byť napadnutým rozsudkom krajského súdu porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, teda otázky, či označené rozhodnutie je zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, je potrebné zohľadniť nielen odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu, ale aj rozsudok okresného súdu, ktorý krajský súd potvrdil ako vecne správny. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať

izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09).

16. Okresný súd v odôvodnení svojho rozsudku vo vzťahu k námietkam sťažovateľky predovšetkým uviedol:

„Medzi účastníkmi je sporná výška ceny diela, ktoré bolo žalobcom vykonané so začatím prác 09.04.2011 a jeho ukončením v polovici augusta 2011. Žalobca túto cenu určil vo výške 7.999,70 Eur a s takto určenej ceny diela odpočítal čiastku 2.000,- Eur, ktorú mu vyplatila žalovaná v priebehu vykonávania diela.

Pokiaľ ide o cenu diela, medzi účastníkmi je rozpor, či táto bola určená, dojednaná pevnou sumou 2.500,- Eur, ako to tvrdí žalovaná, resp. nebola dojednaná pevnou cenou, ani odhadom, ale po vyhotovení diela ako to tvrdí žalobca. Medzi účastníkmi bola uzatvorená ústna dohoda o dielo a pokiaľ ide o dojednanú cenu diela, žalovaná okrem svojho tvrdenia nepredložila žiaden dôkaz, ktorým by vyvrátila tvrdenia žalobcu, že k dojednaniu ceny nedošlo vopred, ale bola stanovená až po vyhotovení diela, tak ako postupoval žalobca. Z vykonaného dokazovania však vyplynulo, a to jednak z prednesov účastníkov, ako aj svedeckých výpovedí svedka [REDAKOVANÉ], ktorý pracoval spoločne so žalobcom na tomto diele, že k dohode o cene diela vopred nedošlo, čomu svedčí aj tá skutočnosť, že rozsah prác oproti pôvodnej dohode sa strojnásobil v priebehu vykonávaní diela pre neočakávané závady, ako napríklad krivé steny so starými, niekoľkonásobnými nátermi, s potrebou steny vyrovnáť, vystierkovať, vyčistiť, úpravy starého komína na mozaikovú stenu, vyrovnávanie podláh, odstránenie škárovacej pasty po zásahu žalovanej, spevnenie stropu, úpravy stien v priestore kde prechádzalo potrubie kúrenia, vody a kanalizácie, elektroinštalačné, kanalizačné a vodoinštalačné práce navyiac. Ďalej svedčí tomu aj skutočnosť, že žalovaná nemala vyhotovený rozpočet na vykonanie tohto diela a ani ho neodsúhlasovala pred začatím týchto prác so žalobcom a postup prác nasledoval podľa jej požiadaviek s tým, že žalobcom bola upozornená na ďalšie náklady týchto prác, resp. zvýšenú finančnú náročnosť za prácnejšie práce, resp. nevhodnosť alebo

nemožnosť vykonania postupov podľa jej pokynov. Z tohto dôvodu súd neuveril tvrdeniam žalobkyne, že so žalobcom si dohodla cenu vykonaných prác vopred vo výške 2.500,- Eur a z toho dôvodu odmieta uhradiť ďalšiu zvýšenú cenu diela. Ako sám žalobca uviedol, pôvodne rozsah prác bol dohodnutý v menšej miere a tento sa v priebehu výkonu prác zvýšil o trojnásobok, v dôsledku čoho sa aj zvýšili náklady ceny diela, pričom žalovanú výslovne upozornil na tieto zvýšené náklady. Predmetom diela bola rekonštrukcia a postavenie dvoch kúpeľní na prízemí a prvom poschodí a ďalšie rekonštrukčné práce, súvisiace s týmto dielom. Ako súd vyššie uviedol, k platnosti zmluvy o dielo sa nevyžaduje dohoda o výške ceny, zmluvné strany sa môžu dohodnúť na postupe, na základe ktorého sa určí cena diela, resp. cenu môžu dojednať dodatočne aj po vykonaní diela. Podľa § 634 ods. 1 ak výška ceny nie je dojednaná zmluvou alebo ustanovená osobitnými predpismi, treba poskytnúť primeranú cenu. Za týmto účelom súd nariadil znalecké dokazovanie, v rámci ktorého znalkyňa [REDAKOVANÉ] vyčíslila primeranú cenu diela vo výške 8.080,- Eur, t. j. o 90,- Eur vyššiu ako si vyúčtoval žalobca ako cenu obvyklú, platnú v dobe uzatvárania zmluvy za porovnateľné dielo. Znalkyňa sa aj vyjadrila k znaleckému posudku, ktorý si dala vyhotoviť samotná žalovaná [REDAKOVANÉ] a zdôvodnila rozdiely, ktoré vznikli medzi jej znaleckým posudkom a porovnávaným posudkom v dôsledku vyhodnotenia ceny za menšie výmery... Súd pri posudzovaní uplatneného nároku vychádza zo znaleckého posudku [REDAKOVANÉ], ktorou bola určená obvyklá, primeraná cena za vykonanie diela, platná v čase uzatvorenia zmluvy za porovnateľné dielo, keď tu neboli zistené ani vážnejšie pochybnosti o nesprávnosti určenia ceny diela v znaleckom posudku [REDAKOVANÉ]

... Pokiaľ žalovaná namietala, že žalobca voči nej ako spotrebiteľovi postupoval v rozpore so zákonom, lebo jej zamlčal, že nemá živnosť a túto získal až v priebehu vykonávania prác, čím sa dopustil klamlivého konania a toto nemôže byť na škodu spotrebiteľa, ak si žalobca ako podnikateľ nesplnil svoje zákonné povinnosti a ďalej ju dostal do omylu, pokiaľ ide o cenu diela, spôsobu jej určenia a postupoval v rozpore so zákonom, keď ako podnikateľ mal poznať svoje práva a povinnosti a je jeho podnikateľským rizikom ak k plneniu svojej povinnosti pristúpil laxne, súd v tomto smere poukazuje na výpoveď žalobcu, ktorý uviedol, že v čase začatia prác si už požiadal o živnostenské oprávnenie, ktoré dostal v priebehu prác a riadne ohlásil túto činnosť,

odviedol daň a všetky odvody. S touto skutočnosťou oboznámil žalovanú. Teda nebolo preukázané, že by žalobca podnikal na čierno, ale na druhej strane z postupu žalovanej vyplýva, že sama si nesplnila prihlasovaciu povinnosť zamestnávateľa, keď zamestnávala Rómov, platila im peniaze v hotovosti bez daňového dokladu a nesplnila si žiadne odvodové povinnosti voči štátu. Súd poznamenáva, že pokiaľ ide o dohodnutý rozsah prác, tieto boli vykonávané žalobcom výslovne na základe požiadavky žalovanej a v rozsahu po jej odsúhlasení a poučení o časovej a finančnej náročnosti vykonaných prác, teda na základe individuálne dojednaných zmluvných náležitostí, teda nejedná sa o takú situáciu, že sa nemala žalovaná možnosť oboznámiť s cenou, alebo rozsahom vykonaných prác vopred a nemohla tento rozsah a cenu ovplyvniť. Pokiaľ žalovaná namietala, že jej žalobca ako zhotoviteľ nepredložil písomné potvrdenie o prevzatí objednávky v zmysle § 632 Občianskeho zákonníka, sama ho mohla žalovať a uplatniť si toto právo na súde, avšak nevydanie potvrdenia nepodmieňuje platnosť zmluvy o dielo, teda zmluva je aj bez neho platná. Žalovaná ako objednávateľ mala právo odstúpiť od zmluvy, ak dielo nebolo vykonané v dohodnutom čase, pričom túto možnosť nevyužila. Súd nezistil na strane žalobcu ako dodávateľa, že by porušil povinnosti a dopustil sa nekalej praktiky v zmysle § 7 zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, konal v rozpore s dobrými mravmi, resp. využil jej omyl, lešť, vyhrážku a výraznú nerovnováhu zmluvných strán a porušil zmluvnú slobodu. Súd zdôrazňuje, že cena, ktorá patrí žalobcovi za vykonané dielo, pretože nebola dohodnutá zmluvnými stranami vopred, zodpovedá primeranej cene hodnoty diela, ktorá platila v čase vykonania diela a keďže výška ceny diela podľa znaleckého posudku bola stanovená v sume 8.080,- Eur. Z vyššie uvedených dôvodov súd žalobe vyhovel a pokiaľ ide o uplatnené nároky žalovanej na započítanie jej nároku, v tejto časti žalobe mohol vyhovieť len čiastočne.“

17. Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu ako vecne správny, keď sa stotožnil s podstatnými dôvodmi uvedenými v jeho odôvodnení, na ktoré v súlade s ustanovením § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) v podrobnostiach odkázal a na zdôraznenie ich správnosti vo vzťahu k odvolacím námietkam sťažovateľky predovšetkým uviedol:

«V tomto konaní nie je sporné, že medzi účastníkmi došlo k uzatvoreniu zmluvy o dielo. Účastníci tohto konania, ako vyplýva z vykonaného dokazovania, sa ústne dohodli o podstatných náležitostiach tejto zmluvy, ktorými sú vykonanie diela za odplatu a dohoda o diele.

V priebehu konania žalovaná prišla s tvrdením, že so žalobcom dohodla výšku ceny diela pri uzatvorení zmluvy v sume 2.500 Eur a na dôkaz pravdivosti tohto tvrdenia jej svedčí dôkazné bremeno.

Odvoločná námietka, že žalobca nepreukázal opak tvrdení žalovanej, je nenáležitá, lebo žalobca nemá vyvracať tvrdenia tam, kde má dôkaznú povinnosť žalovaná.

Ak súd prvého stupňa dospel k záveru, že žalovaná dôkazné bremeno neunesla (neuveril tvrdeniam žalovanej, že so žalobcom si dohodla cenu vykonaných prác vopred vo výške 2.500 Eur) nemožno tomuto záveru súdu prvého stupňa nič vyčítať.

Za tohto stavu postup súdu prvého stupňa, ktorý na danú vec aplikoval ust. § 634 ods. 1 Občianskeho zákonníka, sa javí ako správny. Primeranú cenu diela, z ktorej vychádzal súd prvého stupňa vo svojom rozhodnutí, vyčíslila znalkyňa [REDACTED], pričom postup, akým k stanoveniu tejto primeranej ceny znalkyňa dospela, v podanom odvolaní spochybnený nebol.

S ďalšími námietkami týkajúcimi sa výkonu prác, naviac, oproti pôvodnej dohode, či započítania ceny nocľahov a stravy, sa súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia náležitým spôsobom vypořiadal.

Rozhodujúci v tomto smere je aktívny prístup žalovanej k rekonštrukcii, čo konštatuje súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia slovami svedka [REDACTED] „... nič mimo nej sa nemohlo robiť“.

18. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom odôvodnenia napadnutého rozsudku dospel k záveru, že sťažnostná argumentácia sťažovateľky nie je spôsobilá spochybníť ústavnú udržateľnosť záverov krajského súdu. Ústavný súd nezistil, že by krajským súdom aplikovaný postup pri zistení a hodnotení skutkového stavu veci a pri ustálení právnych záverov mohol zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do napadnutého rozsudku v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy. V odôvodnení napadnutého rozsudku krajský súd jednoznačným a dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré

potvrdil rozsudok okresného súdu ako vecne správny, keď sa stotožnil s aplikáciou ustanovenia § 634 ods. 1 Občianskeho zákonníka na danú vec, a jeho záverom o neunesení dôkazného bremena sťažovateľkou. Krajský súd svoj právny názor o vecnej správnosti rozsudku súdu prvého stupňa odôvodnil síce stručne, ale ústavne akceptovateľným spôsobom. V nadväznosti na citované odôvodnenie napadnutého rozsudku ústavný súd konštatuje, že tento podľa názoru ústavného súdu nie je prejavom interpretačnej alebo aplikačnej svojvôle, a preto sa úvahy krajského súdu v napadnutom rozsudku z pohľadu ústavného súdu nejavia ako arbitrárne či zjavne neodôvodnené. Keďže napadnutý rozsudok krajského súdu nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnený na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru krajského súdu. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti namietaného rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 114/09) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok. Na tomto základe ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v časti namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu už po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

19. Vo vzťahu k sťažovateľkou namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu ústavný súd pripomína, že súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku (odvolania či dovolania) uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva. V inom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného odvolania či dovolania vôbec boli naplnené.

20. V tejto súvislosti ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné uviesť, že otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Právo na súdnu ochranu (ako aj právo na spravodlivé súdne konanie) sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacieho konania.

21. Ústavný súd z tohto hľadiska preskúmal napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, ktorým najvyšší súd odmietol ako neprípustné dovolanie sťažovateľky podľa § 447 písm. c) Civilného sporového poriadku. Nezistil pritom žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup tohto súdu nemajúci oporu v zákone. V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyšší súd predovšetkým uviedol:

«... Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (viď § 236 ods. 1 O. s. p.). Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval § 238 O. s. p. a proti uzneseniu § 239 O. s. p. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k závažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O. s. p.

... Dovolanie žalovanej v časti, ktorou je napadnutý výrok I. rozsudku odvolacieho súdu, smeruje síce proti výroku rozsudku formálne označenému ako „zmeňujúci“, v skutočnosti - z určujúceho (materiálneho) hľadiska - ale nejde o zmeňujúci výrok v zmysle ustanovenia § 238 ods. 1 O. s. p.; ide tu o potvrdzujúci výrok, lebo súd prvej inštancie a odvolací súd obsahovo (vecne) identicky určili práva a povinnosti procesných strán (obidva súdy rovnako uložili žalovanej povinnosť, aby zaplatila žalobcovi 5 388,70 €). Výrok II. rozsudku odvolacieho súdu predstavuje rozhodnutie vydané v prospech žalovanej, preto žalovaná nie je subjektívne oprávnená napadnúť ho dovolaním (viď R 50/1999). V časti, ktorou sú napadnuté ďalšie výroky tohto rozsudku odvolacieho súdu (majúce povahu uznesenia), nesmeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu so znakmi

uvedenými v ustanovení § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. Dovolanie žalovanej teda v zmysle § 238 a § 239 O. s. p. nevyvolalo účinky, ktoré by umožňovali uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

... Dovolanie žalovanej proti výroku I. a III. až VI. by vzhľadom na vyššie uvedené bolo prípustné, iba ak v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p. Dovolateľka procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietala a vady tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo.

... Žalovaná tvrdí, že jej bola odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Za právneho stavu do 30. júna 2016 sa odňatím možnosti konať pred súdom rozumel procesne nesprávny postup súdu, ktorý mal za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania [v zmysle § 18 O.s.p. mali účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd bol povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - vid' napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O. s. p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

... Dovolateľkou namietaná nepreskúmateľnosť rozhodnutia bola už dávnejšou judikatúrou považovaná nie za procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., ale za tzv. inú vadu konania, ktorá prípustnosť dovolania nezakladá (vid' R 111 /1998). Na tom zotrvalo aj neskoršie zjednocujúce stanovisko R 2/216. Dovolací súd poznamenáva, že v dovolaní napadnutom rozhodnutí sú zreteľne vysvetlené jeho podstatné dôvody, preto neprichádza do úvahy aplikácia druhej vety predmetného stanoviska.

... Ústavný súd v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 konštatoval, že „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 O.s.p. (resp. § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.), ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“.

... Najvyšší súd už v minulosti dospel k záveru, že pokiaľ je niektoré rozhodnutie (prípadne) nepreskúmateľné, neznemožňuje sa tým účastníkovi konania uskutočňovať jemu patriace procesné oprávnenia, nezostáva „procesne bezbranný“ (vid' napríklad rozhodnutie

najvyššieho súdu sp. zn. 7 Cdo 1367/2015) a má plne zachované právo namietať ním tvrdenú nesprávnosť v procesne prípustnom opravnom prostriedku (porovnaj napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 89/2011, 3 Cdo 145/2012, 3 Cdo 158/2012, 3 Cdo 648/2015 a 1 ECdo 10/2014).

... Obdobne do 30. júna 2016 prípustnosť dovolania nezakladalo (a účinky umožňujúce meritórny dovolací prieskum nevyvolávalo) ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch (viď najmä judikát R 54/2012, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

... Za dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. nepovažovala rozhodovacia prax najvyššieho súdu ani nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. V tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, ako aj v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012. Dovolací súd pre úplnosť poznamenáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97).

... K vyššie uvedenému treba pripomenúť konštatovanie ústavného súdu, že „prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.“ (viď IV. ÚS 196/2014).

... Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalovanej, ktoré bolo podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 procesne neprípustné, nevyvolalo účinok sledovaný dovolaním (možnosť uskutočniť meritórny dovolací prieskum), ktorý by zostal zachovaný aj po tomto dni (§ 470 ods. 2 CSP). Najvyšší súd preto jej dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.»

22. Ústavný súd po oboznámení sa s odôvodnením napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nezistil, že by účinky výkonu jeho dovolacej právomoci boli nezlučiteľné so základným právom účastníka konania na súdnu ochranu, či so zásadami spravodlivého procesu. V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyšší súd uviedol dostatočné a presvedčivé dôvody, poukazujúc aj na relevantnú judikatúru najvyššieho súdu či ústavného súdu, na základe ktorých dospel k záveru o procesnej neprípustnosti dovolania, a tým k záveru o vecnej nepreskúmateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia. Podľa názoru ústavného súdu právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania je v napadnutom uznesení zdôvodnený vyčerpávajúco a presvedčivo a nemožno ho považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Skutočnosť, že najvyšší súd neuznal sťažovateľkou uvádzané dovolacie dôvody a že pri tom vyslovil právny názor, s ktorým sa sťažovateľka nestotožňuje, nemá za následok porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a nezakladá dôvod na vyslovenie porušenia označených práv.

23. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že nezistil možnosť porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

II. 3 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 2 a čl. 39 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 13 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu

24. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade nedošlo k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými rozhodnutiami, je zjavné, že nemohlo dôjsť ani k porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 39 ods. 1 a 2 ústavy ani práva podľa čl. 13 dohovoru. Ústavný súd navyše konštatuje, že nezistil žiadnu spojitosť medzi namietaným porušením čl. 39 ods. 1 a 2 ústavy a napadnutými

rozhodnutiami krajského súdu a najvyššieho súdu, keďže predmetom napadnutých konaní ani nebolo rozhodovanie o nárokoch garantovaných označenými článkami ústavy. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 2 ústavy ústavný súd poznamenáva, že uvedený článok sa výlučne vzťahuje na súdny prieskum zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy, o čo v tomto prípade zjavne nešlo. Z uvedených dôvodov ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú aj vo vzťahu k označeným právam.

25. V dôsledku odmietnutia sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. januára 2017